

BILTEN

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

travanj - lipanj 2021. godine

**SCHOOL
IS OUT!
SCREAM AND SHOUT**

eTwinning, pandemija i uspješno završena 2020/2021 školska godina

Dragi učitelji, završena je još jedna školska godina uz eTwinning aktivnosti. Ova kao ni jedna do sada, uz puno promjena, neizvjesnosti, izmijenjenih planova i epidemioloških mjera. Veliki izazov je bio za sve nas zajedno, ali je najveći bio pred vama i vašim učenicima. Svakodnevnica je bila znatno drugačija, prateći stanja i brojeve zaraženih na osnovu čega se mijenjao i vaš rad: u jednom trenutku rad iz učionice, u drugom kombinirani ili mrežni način nastavnog postupka. COVID-19 je značajno utjecao i na samu motivaciju, ali najveći izazov je bio kako motivirati učenike za redovno sudjelovanje u nastavnim aktivnostima. Želimo vjerovati da su vaša praksa i mogućnosti koje vam je pružio eTwinning u profesionalnom razvoju dali najbolje što su učenici mogli dobiti u danim okolnostima. Iako je školska godina završena, nastavljamo dalje zajedno u nove izazove.

Državna organizacija za podršku zahvaljuje vam se na predanom radu, sudjelovanju u aktivnostima i zajedničkom unapređenju i promociji eTwinninga u Bosni i Hercegovini.

eTwinning škola – predstavljanje dobre prakse OŠ „Sveti Sava“, Foča

Oznaka eTwinning škola najveće je priznanje koje eTwinning pruža školama za njihov izuzetan rad s visokom kvalitetom u nastavnoj praksi. Put do Oznake eTwinning škola nije lagan, ali je dostižan. Primjer za to je Osnovna škola „Sveti Sava“ iz Foče koja je od 2017. godine nositelj ove prestižne europske nagrade. Ova eTwinning škola je ponijela oznaku kvalitete dva puta i dva puta je koristila priliku za obnovu oznake prema eTwinning postupcima. Dodjeljivanje oznake podliježe postupku ispunjavanja općih i posebnih kriterija, procjeni i na kraju dodjeljivanju oznake uz određeni broj bodova.

Iz tog razloga, ovaj intervju vodimo s našim dugogodišnjim partnerima, **eTwinnerima iz OŠ „Sveti Sava“, Foča**. U prethodnom razdoblju naglašavali smo da je uloga direktora u cjelokupnom eTwinning postupku velika te je to jedan od razloga zašto smo upravo za ovaj razgovor izabrali direktoricu Jelenu Čančar.

Direktorica Jelena Čančar, svojom podrškom učiteljima i zalaganjem za kvalitetu u školi, doprinijela je isticanju škole na europskoj razini u okviru eTwinning programa i na taj način se našla u grupi najboljih iz 44 zemlje sudionice eTwinninga.

Draga Jelena, možete li nam odgovoriti kako ste uspjeli ostvariti i zadržati kvalitetu koja vas već petu godinu drži u krugu najboljih škola eTwinning zajednice?

Škola smo koja teži stalnom napretku i prihvaćanju novih ideja i izazova, a posebno smatram da je moja uloga ključna u motivaciji zaposlenih kako bi prihvaćali te promjene. Direktor je taj koji mora biti na čelu promjena, biti u tijeku i stalno pratiti rad i napredak zaposlenih, nalazeći iznova načine da ih motivira. Predstavljanjem primjera dobre prakse koje donosi rad u eTwinningu i stalnim insistiranjem na prepoznavanju prednosti timskog rada i strukovnog usavršavanje, također smo uspjeli zadržati razinu koju spominjete.

Je li eTwinning utjecao na poboljšanje kvalitete nastavnog postupka i unapređenje profesionalnog razvoja učitelja?

Sigurna sam da je itekako utjecao jer pratim rad učitelja i znam koliko je došlo do unapređenja rada istih, timskog rada, uvođenja projektne nastave i još puno toga... Prilike koje su im pružene kada je strukovno usavršavanje u pitanju nisu mogle a da ne ostave trag na profesionalnom razvoju i isti je primjetan.

Koliko je Vašoj školi značajna ova oznaka i predstavlja li motivaciju za daljnji rad?

Naravno da nam je značajna i da je prepoznatljivost škole nešto čemu svi koji radimo u školi težimo, a svakako je i motivacija da ostanemo na istom putu i da još više napredujemo u budućnosti.

Kakve promjene je pandemija dovela u radu u Vašoj školi i je li eTwinning pomogao u realizaciji nastavnog postupka?

Pandemija je dovela do potpuno novog načina rada i razmišljanja kada je nastavni postupak u pitanju, ali svakako mislim da smo mi kao škola imali prednost jer je veliki broj učitelja poznao mnoge mrežne alate i platforme za rad. Važno je reći jest da je timski rad i volja da se pomogne kolegama dovela do toga da su oni koji su bolje vladali različitim alatima i platformama pomogli i drugima da se bolje snađu u novom okruženju.

Smatrate li da su eTwinning učitelji u Vašoj školi imali prednost u korištenju mrežnih alata i drugih elektronskih platformi tijekom pandemije, s obzirom da su prethodnih godina realizirali eTwinning aktivnosti?

Svakako da jesu. Vidljiva je razlika u samoj pripremi materijala za rad i načinu korištenja istih.

Kako funkcionira Vaš eTwinning tim i šta biste izdvojili kao njihovu posebnu osobinu?

Funkcionira vrlo dobro, a možda bih izdvojila njihovu nesebičnost da s drugima podijele svoje znanje i vještine i da priskoče u pomoć kolegama i školi kada je to neophodno.

Imate li neku sugestiju ili preporuku za druge škole u BiH za sudjelovanje u eTwinning zajednici?

Svim školama bih preporučila sudjelovanje u velikoj eTwinning porodici jer je to zaista sjajan način za unaprijediti rad svoje škole i za pozitivno utjecanje na okruženje.

eTwinning

Podrška učiteljima tijekom pandemije i promocija godišnje teme eTwinninga

U razdoblju travanj - lipanj 2021. godine, učitelji su imali mogućnost prisustvovati velikom broju mrežnih događaja koje je organizirala Državna organizacija za podršku sa suradnicima u eTwinningu.

Organizirane su sljedeće **radionice medijske pismenosti** u suradnji s Institutom za društvena istraživanja Fakulteta političkih znanosti Sarajevo

- 20. 4. 2021. - Radionica Medijska pismenost:
Vođeno istraživačko učenje i medijska i informacijska pismenost – voditelj prof. dr. Mario Hibert
- 18. 5. 2021. - Radionica Medijska pismenost:
Značaj kritičkog mišljenja u digitalnom dobu; voditeljica prof. dr. Lejla Turčilo
- 8. 6. 2021. – Radionica Medijska pismenost:
Medijska i informacijska pismenost i demokratski diskurs, voditeljica Lamija Silajdžić MA

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Stres izazvan pandemijom i promjenama u provođenju nastavnog postupka pokazali su potrebu za organiziranjem eTwinning mrežnog događaja na temu **Mentalno zdravlje za vrijeme korona virusa**. Mrežni događaji su održani 20. svibnja I dio i 25. svibnja II dio. Na mrežnim događajima prisustvovalo je više od 160 sudionika. Voditeljica mrežnog događaja bila je Bojana Marinković, doktor psiholoških znanosti s desetogodišnjim iskustvom u nastavi. Docent je za oblast Razvojne psihologije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu.

Ciljevi mrežnog događaja bili su unaprijediti mentalno zdravlje nastavnika za vrijeme epidemije koronavirusa. Učitelji su kroz mrežne događaje dobili mogućnost naučiti što je stres i kojim mehanizmima se može prevladati, stekli su uvid u svoje resurse otpornosti, čuli su više o tome kako mogu savladati tehnike kojima mogu kontrolirati stanje stresa. Drugi dio mrežnog događaja imao je za cilj prikazati više praktičnih aktivnosti i kratko uvesti sudionike u teorijski koncept mentalnog zdravlja i simptoma stresa u krizi te ponovljenim stresnim situacijama koje se intenzivnije doživljavaju.

Državna organizacija za podršku je 10. svibnja s eTwinning ambasadoricama, Fatimom Kličić, Smailom Mešković i Nadom Sokolović, u skladu s postavljenim ciljevima eTwinninga, organizirala **interaktivnu mrežnu radionicu**. Ova aktivnost je imala za cilj predstavljanje koraka pokretanja eTwinning projekta i upravljanje TwinSpaceom, a namijenjena je neaktivnim registriranim učiteljima na eTwinning portalu.

Tijekom događaja, okupilo se oko 15 učitelja koji su dobili mogućnost uključenja u zajednički projekt „Proljeće u mom gradu“, Twin Space projekta:

<https://twinspace.etwinning.net/181083>.

Oznaka eTwinning škola je prestižna europska nagrada za postignutu kvalitetu. Kako bi dobili priliku za predstavljanje i promociju svojih škola, kolektiva i načina rada organizirani su eTwinning mrežni događaji „Promocija eTwinning škola“.

Prvi mrežni događaj održan je 11. svibnja i tijekom događaja su predstavljene dvije eTwinning škole: OŠ „Sveti Sava“, Foča i OŠ „Osman Nakaš“, Sarajevo. **Drugi mrežni događaj** održan je 3. lipnja na kojem su priliku za promociju dobile OŠ „Cazin I“ iz Cazina i Srednja ekonomska škola Sarajevo.

Bliži nam se i rok za prijavljivanje eTwinning projekata za Državnu oznaku kvalitete. Kako bi učitelji imali bolji uvid u mogućnosti prijave i riješili moguće nedoumice, eTwinning ambasadorka Lejla Hujdur, u suradnji s Državnom organizacijom za podršku, organizirala je eTwinning mrežni događaj na temu „Prijava eTwinning projekta za Državnu oznaku kvalitete“.

Mrežni događaj je održan 15. 6. 2021. godine.

Predstavljanje nove eTwinning ambasadorice

U skladu s iskazanom potrebom, eTwinning Državna organizacija za podršku izabrala je putem javnog poziva novu eTwinning ambasadoricu. Za izbor nove kandidatkinje uzeti su dodatni kriteriji: aktivnosti na eTwinning portalu, inovacije u nastavnom postupku, obrazovni profili i profesija kandidata, aktivno integriranje eTwinninga u nastavni postupak i regionalna rasprostranjenost.

Nova eTwinning ambasadorica u Bosni i Hercegovini je **Smaila Mešković**, profesorica predškolskog odgoja iz Brčkog, zaposlena u Obdaništu zabavištu „Naša djeca“, Brčko, i ima više od 20 godina radnog iskustva u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja.

Izabrana ambasadorica je upoznata s daljnjim obvezama eTwinning ambasadora i već je počela s obavljanjem svojih obveza.

Sve informacije i kontakte o BiH eTwinning ambasadorima možete pronaći na:

<https://www.etwinning.net/bs/pub/community/countries/country.cfm?c=70> .

eTwinning

Prilika za promociju radova eTwinnera u BiH

eTwinning u Bosni i Hercegovini pruža mogućnost učiteljima da svoje radove objave u jednom od četiri godišnja biltena. Adela Dobrić nam je poslala svoj rad pod nazivom „Kvaliteta u obrazovanju kao zajednička vrednota i odgovornost“ koji možete pročitati u nastavku.

KVALITETA U OBRAZOVANJU KAO ZAJEDNIČKA VREDNOTA I ODGOVORNOST

Mr. sci. Adela Dobrić – vrtić „Travnik“, Travnik.

UVOD

Svijet kvalitete je najvažniji dio našeg života i mi ulažemo napore da ga ostvarimo. Unapređenje kvalitete rada predškolskih ustanova je rezultat reformi pokrenutih na globalnoj razini, pa tako i u našoj zemlji. Usmjerenost na kvalitetu dolazi iznutra, a utvrđeni Standardi kvalitete rada zajedno s indikatorima kvalitete predstavljaju okvir u kojem kvaliteta, kada se smjesti, postaje vidljiva i mjerljiva.

Jedno od najvažnijih pitanja suvremenog obrazovanja je pitanje njegove kvalitete. Danas postoje brojni poznati i priznati autori iz područja pedagogije i pedagoških disciplina koji u fokus svog znanstvenog interesiranja i istraživačkog rada stavljaju brojna pitanja kvalitete u obrazovanju.

TEMELJ ZA KVALITETU U PREDŠKOLSKOM ODGOJU

Temelj za izgradnju i postizanje kvalitete je poznavanje i razumijevanje teorije kontrole kojom se otklanja strah i ovisnost putem zadovoljavanja osnovnih potreba pojedinca. Neodvojivi dio teorije kontrole i motivacije je i pitanje stilova upravljanja u funkciji unapređivanja kvalitete rada kao i pitanje suradničkih odnosa na razini svake obrazovne institucije.

Kada se razmišlja ili govori o pojmu *kvaliteta*, javljaju se različite asocijacije: skupo, dizajnersko, lijepo, ugodno... Često se koriste sintagme kvalitetna hrana, kvalitetan automobil, disanje kvalitetnog zraka, kvalitetna zdravstvena usluga, kvalitetna knjiga, kvalitetno stanovanje, kvalitetno obrazovanje... O kvaliteti često se razmišlja, čovjek je često zaokupljen kvalitetom svog života i mnogih područja njegovog postojanja. Na kvaliteti se gleda kao na nešto što je u isto vrijeme apstraktno, s jedne strane, i opipljivo ili materijalno s druge strane. Manje ili više svjesno i često čovjek

„vrednuje sve ili samo neke aspekte svojega života, primjerice obiteljski, profesionalni, prijateljski, kolegijalni itd., i/ili svoja postignuća, ili krive odluke u nekom području ili aktivnostima. No, kako se razvija, mijenja prioritete, ciljeve, želje... Ponovo vrednuje i donosi zaključke o tome je li i koliko je zadovoljan/nezadovoljan viđenim/doživljenim“ (Ljubetić, 2009., str. 1). Nešto što je za čovjeka u određenom trenutku važnije i smatra kvalitetnim (bračni odnosi, posao, obrazovanje) znatno utječe na njegovo poimanje i doživljaj kvalitete življenja, i suprotno, nešto s čim nije potpuno ili djelomično zadovoljan, umanjuje njegov doživljaj stupnja kvalitetnog življenja. Ovdje je važno kako pojedinac doživljava sam sebe. Kvaliteta života uopće je psihološka kategorija na koju djeluje čitav niz objektivnih i subjektivnih čimbenika (društveno uređenje, razina obrazovanja, status u društvu, osobine ličnosti, temperament). Autorica Ljubetić ističe da je „upravo to razlog zbog kojeg se o poimanju kvalitete življenja, ali i kvalitete općenito, katkad teško usuglasiti. Doživljaj kvalitete profesionalnog života jedan je od bitnih elemenata koji utječe na cjelokupan doživljaj kvalitete življenja pojedinca“ (2009., str. 13).

Glasser ističe da je teško naći određenje kvalitetnog obrazovanja koje bi bilo općenito primjenljivo te da se ne može definirati kvalitetno obrazovanje, ali da se kvaliteta može prepoznati (1994., str. 17). Težnja za orijentacijom prema kvalitetnom odgoju i obrazovanju nije nova, proteže se od samih početaka posebnih ustanova u kojima djeca pod vodstvom znalaca na organiziran način brže stječu radna i životna iskustva. Kvaliteta je pojam koji se često spominje i izgovara kada je u pitanju predškolski odgoj i obrazovanje. Ideja kvalitete je vremenski i prostorno univerzalna relativna veličina. Izravno zavisi od onoga tko koristi taj pojam i od okolnosti u kojima se taj pojam spominje. Kvaliteta se mijenja tijekom ljudskog života, zavisi od mnogobrojnih aspekata ljudske aktivnosti, dinamična je kategorija.

U dokumentu *Kompetentni odgajatelji 21. stoljeća: ISSA-ina definicija kvalitetne pedagoške prakse* navodi se da „definicija kvalitete odgojno-obrazovne prakse nije nepromjenjivo, statično pitanje sa samo jednim ispravnim odgovorom. Zahtjevi za kvalitetom temelje se na živoj razmjeni znanja, iskustava i sklonosti svih aktera“ (s.a. str. 13). Također, kvaliteta je ujedno i pokretač napretka na svim razinama, od globalnog do pojedinačnog. Može se promatrati kao vrhunski cilj u obrazovanju koji se može vrlo lako prepoznati. Prepoznavanje kvalitete obrazovanja se ogleda u promjeni odnosa prema samom sebi, a onda prema vanjskom svijetu – predškolskoj ustanovi, roditeljima, djeci, odgajateljicama i široj zajednici. Promjena odnosa iziskuje vrijeme, predanost, strpljenje i vjeru u taj postupak. Kako je svaki pojedinac u obrazovanju dio sistema obrazovanja, tako može utjecati na kvaliteti koja je već prisutna u određenoj mjeri u obrazovanju i dalje ga evolvirati.

Greene govori o tome da je „zadovoljavajuće“ prepreka na putu prema kvalitetnom obrazovanju. Samo određivanje minimalne razine koja treba dosegnuti polazi od minimalnih napora, a dovodi do minimalnih izgleda za kvalitetu. Međutim, ako se postavje visoki ciljevi, dobri su izgledi da će i rezultati biti visoki. „Težnja kvaliteti pomalo nalikuje pripremi da se preskoči zapreka – ne treba stalno misliti na to kako skočiti „dovoljno visoko“ kad ne postoji opasnost da se skoči previsoko. Kad težite najboljem, „zadovoljavajuće“ će se postići samo od sebe.“ (1996., str. 15).

U dokumentu *Standardi kvalitete rada* navodi se da kvaliteta ovisi od ciljeva koji se postavljaju, od toga kako se gleda na odgojno-obrazovnu ustanovu, dijete i djetinjstvo i koja je centralna paradigma predškolskog odgoja i obrazovanja. „Jedna od definicija kvalitete je da se profesionalnost iskazuje u želji za izvrsnim i onda kada nas nitko ne promatra i ne ocjenjuje, kada imamo unutarnju motivaciju da budemo sve bolji i bolji u onome što radimo“ (2011., str. 3). Koraci u ostvarivanju kvalitete rada (Greene, 1996., str. 17-20) su *usmjerenost na kvalitetu* – želja za kvalitetom, raspravljanje o kvaliteti, definiranje i prepoznavanje kvalitete; *nepostojanje prisile u radu* – nemoguće je proizvesti kvalitetu ako je prisutan strah od sredstava prisile u radu (nagrade i kazne), niti se mogu izgraditi kvalitetni partnerski odnosi; *vrednovanje vlastitog rada* – to je vještina koja kada se dobro nauči, može se primjenjivati u svim sferama života.

ZAKLJUČAK

Kvaliteta u obrazovanju predstavlja čitavu mrežu na kojoj se temelji suvremeni odgoj i obrazovanje kojem danas težimo. Postavljanje kvalitete na čvrste temelje rezultira njenom postizanju i ostvarenju centralne paradigme predškolskog odgoja i obrazovanja. Kvaliteta se shvaća kao zajednička vrednota i odgovornost svih zainteresiranih, kao uravnoteženje odlučnog rukovođenja i slobodne inicijative svih uključenih. Tu spada partnerstvo i suradnja, razmjena iskustva i timski rad, poticanje pojedinca kao autonomnog bića u zajednici društva znanja, inspirativno nasuprot diktatorskom vodstvu i upravljanju (odgovornosti se distribuiraju na sve), otvorenost i prihvaćanje vrednovanja vlastitog rada (formalna vanjska evaluacija, mišljenja vanjskih partnera/kritičkih prijatelja, unutarnje kolegijalno vrednovanje i podrška kolega), oslobađanje, olakšavanje i ohrabrivanje samoanalize, preispitivanje vlastite prakse i eksperimentiranje s novim pristupima i želja za unapređenjem vlastitog rada, inicijativama i njihovom primjenom.

LITERATURA

1. Glasser, W. (1994.). *Kvalitetna škola: škola bez prisile*, Zagreb: Educa
2. Greene, B. (1996.). *Nove paradigme: za stvaranje kvalitetnih škola*, Zagreb: Alinea
3. Ljubetić, M. (2009.). *Vrtić po mjeri djeteta: priručnik za odgojitelje i roditelje*, Zagreb: Školske novine
4. Rahimić, Z. (2010.). *Menadžment ljudskih resursa*, Sarajevo: Ekonomski fakultet u Sarajevu

eTwinning

„Obrazovanje, to je ono što ostane nakon što zaboravite sve što ste naučili u školi.“

Albert Ajnštajn

